

УДК 351:338.48-6:7(477)

Луценко В.П.¹, Плецан Х.В.²

¹ аспірант Київського університету культури і мистецтв, спеціальність – «Публічне управління та адміністрування» м. Київ

² кандидат наук з державного управління, доцент, професор, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У КРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Культурний туризм є важливим компонентом туристичної галузі України, який сприяє збереженню національної спадщини та культурних традицій, а також забезпечує соціально-економічний розвиток регіонів. Відповідно п.2 ст 6 ЗУ «Про туризм» № 325/95 ВР від 15.09.95, «Держава проголошує туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури і створює умови для туристичної діяльності» [1]. Цікавий факт, що в цілому по світу за даними ООН «очікується, що туризм на міжнародному рівні буде розвиватися в найближчі роки. Це одночасно і можливість, і виклик. Можливість полягає в інвестуванні та створенні якісних робочих місць у секторі туризму. Проблема

полягає в тому, що для підтримки очікуваного зростання та досягнення конкурентоспроможності та стійкості сектора туризму державам-членам ООН по туризму необхідна правильна база людського капіталу у сфері туризму, яка відповідає поточним і майбутнім вимогам ринку, і, в кінцевому результаті, підвищує конкурентоспроможність і стійкість туристичних напрямлень» [2].

Однак, в умовах пандемії, воєнного стану, економічних та політичних потрясінь, культурний туризм має значні виклики. Питання ефективного державного управління цією сферою стає особливо актуальним, адже це стосується збереження та відродження культурної спадщини, а також залучення значної кількості туристів у посткризовий період.

1. Виклики сьогодення для культурного туризму.

Пандемія, війна та інші кризові ситуації здійснюють суттєвий вплив на культурний туризм, оскільки знижується потік туристів, руйнуються інфраструктура та об'єкти культурної спадщини, через війну значна частина культурної спадщини захована в сховища. В складних умовах сьогодення виникають такі виклики:

- руйнування об'єктів культурної спадщини: внаслідок військових дій пошкоджуються або повністю руйнуються важливі історичні та культурні пам'ятки, що є основними об'єктами культурного туризму;
- зменшення фінансування: бюджетні ресурси спрямовуються на вирішення таких проблем – оборона, гуманітарна допомога, тощо, це знижує можливість інвестування в культурну сферу;
- зниження туристичного потоку: туристи уникають регіонів з небезпечною ситуацією, що в свою чергу, суттєво впливає на доходи громад, для яких туризм є складовою економіки.

Як зазначає Шевчук І. О.: «Розвиток туризму в умовах сучасних викликів вимагає нового підходу до соціокультурної інтеграції, де культурна спадщина стає ключовим фактором для зміцнення ідентичності та створення нових форм туристичної привабливості» [3. С. 38–47].

Соціально-психологічні наслідки: люди у кризовий період концентруються на виживанні та безпеці, ці чинники знижують інтерес до культурних заходів та подорожей.

2. Роль державного управління у розвитку культурного туризму в кризовий період. В умовах кризи державне управління відіграє ключову роль у підтримці культурного туризму.

Важливі функції державного управління в цій сфері включають:

- забезпечення збереження культурної спадщини. На державні органи має бути покладено ефективний моніторинг та охорона об'єктів культурної спадщини, особливо під час криз;

- фінансова підтримка культурного туризму: державні органи мають створювати механізми фінансової підтримки для збереження та відновлення культурних об'єктів, шляхом грантових програм, фондів, пільгових кредитів для підприємців, зайнятих у сфері туризму;

- промоція та комунікація: В умовах кризи для ефективної промоції необхідний привабливий імідж та унікальні переваги туристичних послуг, зокрема через візуальний контент, соціальні мережі, емоційне залучення (історії туристів) та комунікацію для збереження інтересу до країни як туристичного осередку. Це може включати кампанії, спрямовані на внутрішній туризм.

3. Стратегії відновлення культурного туризму після кризи.

Для відновлення та подальшого розвитку культурного туризму після завершення кризи, держава має розробити стратегії, які забезпечать швидке та ефективне відновлення галузі. До таких стратегій можна віднести:

Варто погодитись з Гаврилюк О. В., що «управління розвитком туристичної галузі у кризових умовах вимагає гнучкості та стратегічного підходу, де інноваційні рішення та адаптація до змін стають запорукою виживання та сталого зростання індустрії» [4. С. 66-73].

Висновки. Культурний туризм є інструментом соціокультурного відродження в складних умовах сьогодення. Ефективне державне управління у

цій сфері сприятиме зміцненню соціальної згуртованості й збереженню національно-культурної спадщини. Для цього необхідні ефективні дії державних органів, місцевих громад, міжнародних партнерів та підприємців, які спільно працюватимуть над відродженням культурного туризму в Україні.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 31. С. 241.
2. World Tourism Organization. UNWTO Tourism Recovery Tracker. URL: <https://www.unwto.org/tourism-recovery-tracker> (дата звернення: 22.10.2024).
3. Шевчук І. О. Соціокультурний вимір розвитку туризму в умовах сучасних викликів. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2022. № 3. С. 38–47.
4. Гаврилюк О. В. Управління розвитком туристичної галузі у кризових умовах. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. № 2. С. 66–73.